

Rómaikori lelőhely Hódmezővásárhelyen a Solt Paléban.

(Idetartozik az I—IV. tábla.)

Lelőhelyünk az 1934 nyarán feltárt és ismertetett¹ teleptől nyugatra, légvonalban kb. 1100 méterre van, K. Szabó Imre tanyájának szérűskertjében. A feltárt területnek közvetlen szomszédságában, kb. 70 m-re délre, valamikor bővizű érnek, ma már holt medre halad, amely az 1 : 25000 (5464/2) térkép szerint, áthaladva a Solt Palénak nevezett határrészen, a Hód-tóval volt összeköttetésben. Hódmezővásárhely határának régi vízrajzával foglalkozó munkák, sem az eret nem jelölik, sem a nevét nem említik. Épen a lelőhely szomszédságában szélesedik ki az ér, s a térkép zombékos, vízjárta területnek jelöli. Délnyugat felé való folytatása valószínűleg kapcsolatot talál a Tére-fokkal.

A feltárt területrésszel a lelőhely nincsen kimerítve, de remélhetőleg lesz még reá módunk, hogy a teljes feltárást elvégezhessek. A mellékelt helyszínrajz (1. kép.) mutatja a feltárt terület nagyságát és a megfigyelt jelenségeknek egymáshoz való viszonyát. A részletes leírásban közöljük minden egyes gödör formáját és méreteit, s ugyancsak az egyes gödröknél ismertetjük részletesen a belőlük előkerült leletanyagot is. Sok hivatkozás történik, különösen a kerámia leírásában a korábban feltárt és már említett telepanyag publikációjára, épen ezért jelezzük, hogy a hivatkozott lap és tábla számok az 1. jegyzetben hivatkozott dolgozatra vonatkoznak.

1. gödör. Szabálytalan, de méhkasához hasonló formájú, egyenetlen aljú. Körvonalai 55 cm mélységben tűntek elő (a továbbiakban K jelzéssel adjuk ezt az adatot), az átmérője itt 132 (a továbbiakban á), mélysége 175 (továbbiakban M), fenékátmérője 147 cm (a továbbiakban Á). Közvetlenül a fenék fölött két helyen, a gödör falába bevájást találtunk. A méhkasformájú kiöblösödés kb. 106 cm

¹ Dr. Párducz Mihály: Adatok az Alföld rómaikori kerámiájához. Dolgozatok, 1935. 175—203. I. XXXII—XLI. táblák.

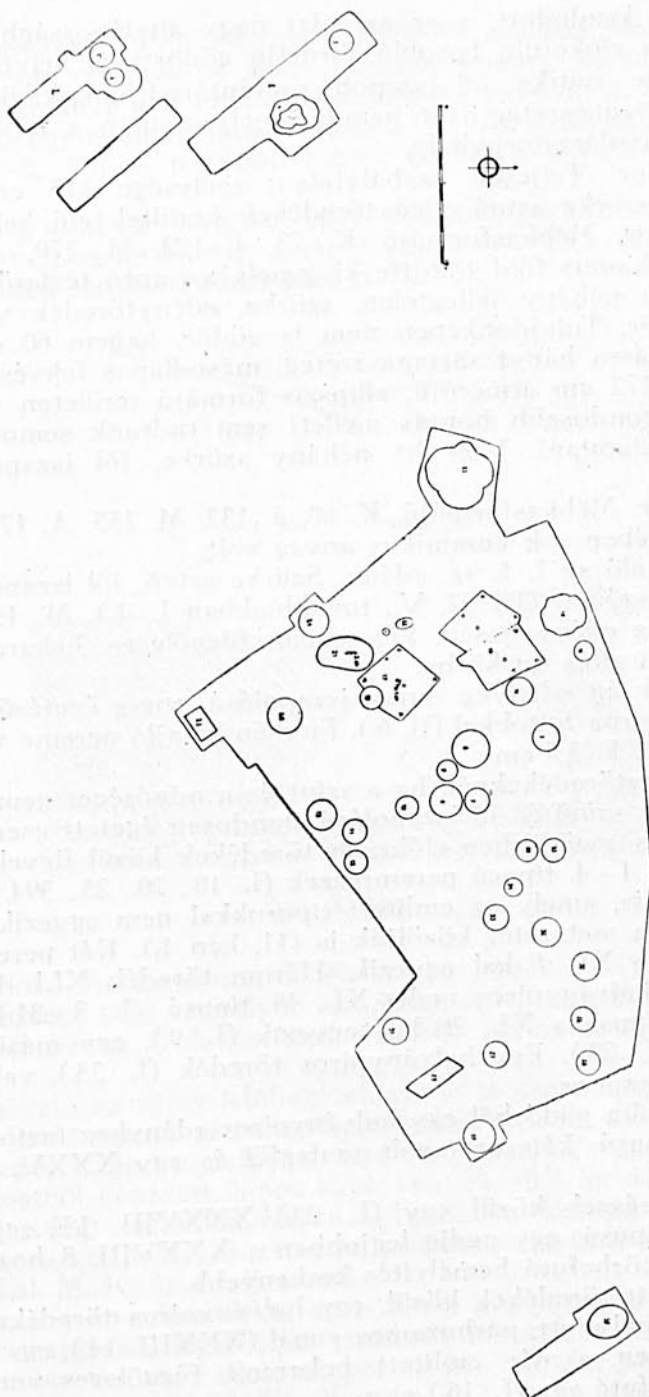

Abb. 1. kép.

mélységben kezdődött, s ez az adat nagy általánosságban a többi, e lelőhelyen előkerült, hasonló formájú gödörre is helytálló.

Néhány szürke, jól iszapolt cseréptöredéken kívül 5–20 cm vastagságú szenesréteg volt benne, amely csupán a fenék területének egyharmadára terjedt ki.

2. gödör. Teljesen szabálytalan; mélysége 115 cm. Kevéssé jellegzetes, szürke színű edénytöredékek kerültek elő belőle.

3. gödör. Méhkasformájú. K. 73, á. 122, M. 170, Á. 154 cm. Porhanyós, hamus föld töltötte ki, amelyben apró téglarögök is voltak. Csupán néhány jellegtelen, szürke, edénytöredék volt benne.

4. gödör. Tulajdonképpen nem is gödör, hanem 60 cm mélyen fekvő, egymásra hányt sártapaszréteg, másodlagos fekvésben. A jelenség 240×172 cm átmérőjű, ellipszis formájú területen volt észlelhető. A leggondosabb bontás mellett sem tudtunk semmiféle alaprajzot megállapítani. Volt itt néhány szürke, jól iszapolt cseréptöredék is.

5. gödör. Méhkasformájú. K. 60, á. 132, M. 155, Á. 174 cm. Porhanyós földjében sok keramikus anyag volt.

Ebből való az I. 1. sz. edény. Szürke színű, jól iszapolt és égetett (Leltári száma: (1/1937. V., továbbiakban L. 1.). M. 19, Sz. 16,8, F. 8,4 cm. Az edény hasán, két sorban függőleges, bekarcolt vonalakból álló díszítés fut körbe.

A másik ép edényke durva iszapolású, rossz égetésű, halványpiros színű, barna foltokkal (II. 6.). Enyhén kihajló pereme van (L. 2.). M. 7,2, Sz. 6,4, F. 3,5 cm.

Az edénytöredékeknél, ha a színt és a minőséget nem említjük, mindig szürke színű és jó iszapolású, gondosan égetett cserépről van szó. Az ebben a gödörben előkerült töredékek közül figyelmet érdemelnek a XL. 1–4. típusú peremrészek (L. 18., 20., 25., 394.); van közöttük olyan is, amely az említett típusokkal nem egyezik meg teljesen, ennek a metszetét közöljük is (11. kép 1.). Két peremtöredék (L. 19., 27.), a XL. 8.-kal egyezik. Három töredék XLI. 11. (L. 4., 26., 30.), két halványpiros pedig XL. 45. típusú (L. 3., 31.). Egy töredéknek a típusa a XL. 26.-kal egyezik (L. 9.), egy másiké pedig XL. 19.-kel (L. 23.). Egy halványpiros töredék (L. 33.), valószínűleg a XL. 42.-kel azonos.

Került elő a gödörből egy halványpiros edényhez tartozó (L. 6.) XXXV. 1. típusú, kétszer tagolt szalagfűl és egy XXXV. 7. típusú fűltöredék.

A fenékrészek közül egy (L. 22.) XXXVIII. 13., egy (L. 5.) XXXIX. 26. típusú, egy pedig legjobban a XXXVIII. 8.-hoz hasonlít (L. 34.), de a körbefutó bemélyítés keskenyebb.

A díszített töredékek közül, egy halványpiros töredéken (L. 7.) két erősen bemélyített, párhuzamos vonal (XXXIII. 14.), egy nagyobb edény töredéken, a már említett bekarcolt függőleges vonalakból álló, két körbefutó sáv (L. 16.) van.

Képviselve van a gödör anyagában az egészen durva művű, rosszul iszapolt, téglavörös színű, rosszul égetett kerámia is. Egy teljesen ép példányt már említettünk; néhány rajzban is rekonstruálható volt. Az egyiknek szájmérője 19.5 (L. 37.), a másiké 15 (L. 36.) cm (9. kép 2., 3.). A nagyobb edény peremét, körömbenyomások díszítik.

Volt a gödörben lakóház, vagy kemence padozatául szolgáló, egyik felén szépen lesímított, égett rögdarab (L. 35.), és egy kettős csonkakúp alakú orsókarika töredéke (L. 12.) is.

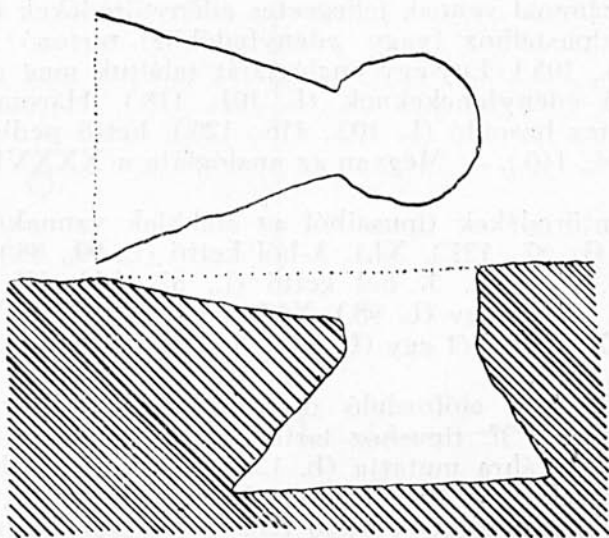

Abb. 2. kép.

6. gödör. Méhkasformájú. K. 95, á. 188, M. 195, Á. 220 cm. Alja egyenetlen; nem szabályos az oldala sem; több kisebb-nagyobb bevágás van benne. Sok és igen érdekes keramikus anyag került belőle elő.

Innen való az egész lelőhelynek egyik legszebb edénye, a Drag. 37. típusú, halványpiros színű, csillogó felületű tál (L. 132.). Az edényoldal közepe táján tojásfüzért utánzó dísz fut körbe (I. 10.). Az edényttestből képezett, lapos talpa van. M. 10.3, Sz. 17.3, F. 5.7 cm.

Mindezideig szokatlan forma a II. 12. sz. kétfülű tál (L. 135.). Anyaga durva iszapolású, égetése is tökéletlen. Téglaavörös színű, barnás foltokkal. M. 10, Sz. 27, F. 18 cm.

Harmadik ép edényünket a II. 5. sz. kép mutatja be (L. 131.). Szemcsés iszapolású, téglavörös színű. A helyenkint látható barnás foltok is mutatják, hogy égetése nem jó. M. 23.2, Sz. 14.9, F. 11.8 cm.

Csak részben volt kiegészíthető a 7. 3. sz., a szájnílás fölött

átívelő, tartófüllel ellátott edény (L. 134.). A szép számmal előforduló tartófülek azt mutatják, hogy az edényeknek ez a típusa meglehetősen gyakori a telep keramikus anyagában. Szájátmérője 10.3 cm.

Nem gyakori az 5. 2. sz. tál sem; különösen szokatlan a pereme alatt huzódó mély bordázás (L. 136.). A felülete csillogó; a bordázás belül nem látszik. Szájátmérője 24.2 cm.

Csak rajzban volt rekonstruálható a 6. 3. sz. edény is. Körülbelül a fele maradt meg, de az oldalfelületek hajlása, s a hasonló típusú edények fenékképzése a rekonstrukciót valószínűvé teszik (L. 133.). Szájátmérője 17.9 cm.

Nagy számmal vannak jellegzetes edénytöredékek is. A XXXV. 10. típusú talpastálhoz (vagy edényfedőhöz) tartozó töredék van kettő (L. 103., 105.). Egy-egy analógiáját találtuk meg a XXXIX. 8. és 17. típusú edényfenekeknek (L. 101., 118.). Három edényalj a XXXIX. 12.-hez hasonló (L. 102., 116., 120.), kettő pedig a XXXIX. 14.-hez (L. 104., 110.). — Megvan az analógiája a XXXVIII. 13.-nak is (L. 112.).

A peremtöredékek típusaiból az alábbiak vannak meg: a XL. 46.-ból kettő (L. 87., 121.), XLI. 3.-ból kettő (L. 99., 88.), XL. 45.-ből kettő (L. 86., 96), XL. 37.-ből kettő (L. 82., 84.), XL. 38.-ból egy (L. 89.), XLI. 12.-ből egy (L. 98.), XLI. 6.-ból egy (L. 85.), XL. 26.-ból egy (L. 81.), XLI. 10.-ből egy (L. 93.), XLI. 2.-ből egy (L. 90.) és XL. 13.-ból egy (L. 91.).

A töredékeken előforduló díszítések elég változatosak. Egy, valószínűleg Drag. 37. típushoz tartozó terra sigillata töredék díszítését a 12. 9. sz. ábra mutatja (L. 122.). Gyakori a kihasasodás fölötti edényrészekben a függőlegesen haladó, besímitott vonalakkal álló díszítés; három töredék belső felületén is van besímitás (L. 61., 63., 73.), igaz, hogy szabálytalanul haladó vonalakkal áll. Valószínűleg kihasasodás feletti edényrészhez tartoztak azok a töredékek, amelyeket besímitott háromszögek díszítenek (L. 65., 400.). Egy töredéken, már az 5. gödör anyagánál említett, bemélyített, kettős párhuzamos vonal (L. 71.), egy másikon (L. 401.) a 14. 8. sz. ábra díszítési típusa van meg. Egészen durva edénytöredékeken, zeg-zug díszítés nyomai találhatók (L. 67., 68.). Egy jól iszapolt, halványpiros színű töredék át van fúrva (L. 125.). Említhetünk még egy csiszolt kődarabot (L. 74.).

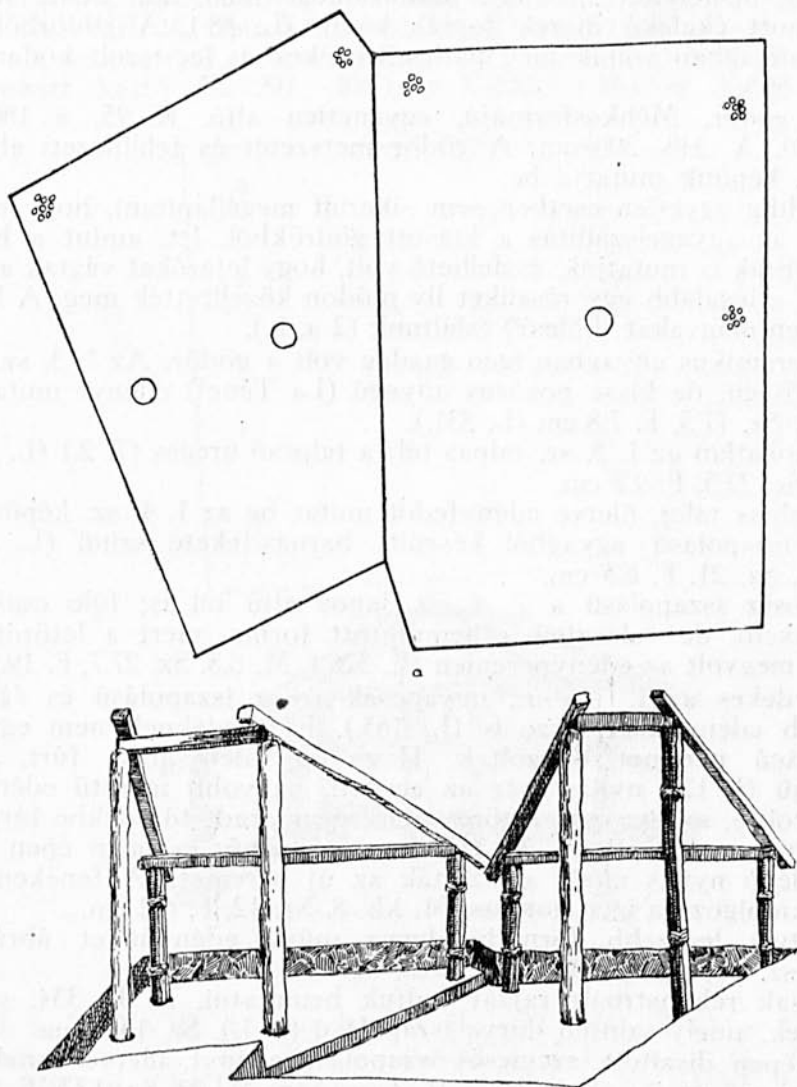
7. gödör. Méhkasformájú. K. 65, á. 150, M. 190, Á. 235 cm. 155 cm mélyen padka kezdődött, amely a felületnek jó egyharmadát elfoglalta. Keramikus anyag, az előbbihez mérten kevés volt.

A peremmetszetek közül a XL. 8.-ból egy (L. 40.), XLI. 8.-ból egy (L. 43.), a XL. 13.-ból egy (L. 44.), a XLI. 10.-ből egy (L. 41.) volt.

Az edényaljak közt a XXXIX. 8.-ból egy (L. 49.), a XXXVIII. 17.-ből kettő (L. 46., 48.), a XXXIX. 12.-ből egy (L. 45.).

Volt a gödörben egy salakosra égett edényrög is (L. 518.). Egy vasfibula töredék (III. 7.) típusa nem állapítható meg (L. 520.). Hal-

ványpiros színű talpastál töredéke mellett (L. 514.) találtunk egy XXXVIII. 17. típusú tálaljat (L. 511.) és egy XXXIX. 7. típusú szürke, jól iszapolt edénytöredéket. Eddig csak durva művű edényeket

b
Abb. 3. kép.

ismertünk ebből a formából (L. 515.). Került elő egy XXXIX. 26. (L. 516.) és egy XXXVIII. 21. típusú talptöredék (L. 510.). Említünk még egy koptatott terméskődarabot (L. 517.) is.

Két díszített töredékünk van; az egyikén két, egymás alatt haladó, besímitott zeg-zug vonal húzódik (L. 39.); a másik, szemcsésen iszapolt edényfelsőrész, amelyen a besímitott hullámvonalat felül, bemélyített hármás, párhuzamos vonal, alul pedig ferdén benyomott ékalakú díszek fogják közre (L. 58.). A gödörből előkerült anyagban voltak még paticstöredékek és lecsiszolt kődarab is (L. 59., 60.).

8. gödör. Méhkasformájú, egyenetlen aljú. K. 95. á. 180, M. 190—200, Á. 240—300 cm. A gödör metszetét és felülnézeti ábráját a 2. sz. képünk mutatja be.

Eddig egyetlen esetben sem sikerült megállapítani, hogy miképp történt az agyagelszállítás a kiásott gödrökből. Itt, amint a bemutatott ábrák is mutatják, észlelhető volt, hogy lejárókat vágtak a gödrökhöz, s legalább egy részüket ily módon közelítették meg. A lejáró földjében magvakat (köles?) találtunk (2 a, b.).

Keramikus anyagban igen gazdag volt a gödör. Az I. 3. sz. kép, jó minőségű, de kissé porózus anyagú (La Tène!) edényt mutat be. M. 22,5, Sz. 17,5, F. 7,8 cm (L. 331.).

Szokatlan az I. 5. sz. talpas tál; a talpeső üreges (7. 2.) (L. 327.). M. 11, Sz. 22,5, F. 9,2 cm.

Talpas tálat, illetve edényfedőt mutat be az I. 4. sz. képünk is. Rossz iszapolású agyagból készült, barnás-fekete színű (L. 325.). M. 11,5, Sz. 21, F. 6,5 cm.

Rossz iszapolású a 7. 4. sz. lapos aljú tál is; füle csak rekonstrukció, de valószínű a bemutatott forma, mert a letörött fül nyoma megvolt az edényperemen (L. 326.). M. 8,8, Sz. 27,7, F. 19,5 cm.

Érdekes az I. 11. sz., ugyancsak rossz iszapolású és égetésű nagyobb edény alsó része is (L. 165.). E töredéknek nem egyenlő magasságú peremet csiszoltak. Hogy az edény-aljba fúrt, 3 cm átmérőjű (I. 12.) nyílás már az eredeti, nagyobb méretű edényben is megvolt-e, avagy, csak a törés után megmaradt töredékbe fúrták-e, nem lehet megállapítani. Az előbbi a valószínű; és talán épen a fenéken lévő nyílás miatt csiszolták az új peremet. A fenéken fúrt nyílás kidolgozása igen gondos. M. kb. 8, Sz. 12, F. 6,2 cm.

Egyik legszebb formájú durva művű edényünket ábrázolja a II. 3. sz. képünk (L. 332.). M. 28,3, Sz. 19,5, F. 10 cm.

Csak rekonstruált rajzát tudjuk bemutatni, az L. 334. számú edénynek, amely szintén durva iszapolású (9. 1.). Sz. 14,3 cm.

Szépen díszített, szemcsés iszapolású edényt, illetve annak teljesen egyező párját ábrázolja a II. 2. sz. kép. M. 22, Sz. 12,5, F. 8 cm. A kihajló peremet ferde rovátkolások díszítik. A nyakhajlásban, bekarcolt, négyszeres hullámvonaldísz fut körbe; alatta ferde rovátkolás van (L. 333.).

A durva iszapolású és rossz égetésű kerámiából, nyolc XXXIX. 26. típusú edényalj, került elő (L. 154., 155., 156., 159., 160., 162., 328., 330.). A XXXIX. 27.-ből egyet (L. 329.), a XXXIX. 24.-ből

kettőt (L. 158., 178.) találtunk. A durva iszapoltású peremrészek közül a 9. 3. típusú edényhez tartozó töredék, hét került elő (négy edényhez tartozó töredékek; L. 140., 144., 147., 148., 149., 150., 152.), s ugyanannyi a 9. 1. típusúból (L. 139., 142., 143., 145.). Végül említenünk kell két XXXVIII. 16. típusú táltöredéket (L. 138., 151.).

A szürke, jól iszapolt edényaljak közül XXXVIII. 7. típushoz tartozott kettő (L. 291., 300.), a XXXIX. 28.-hoz kettő (L. 288.,

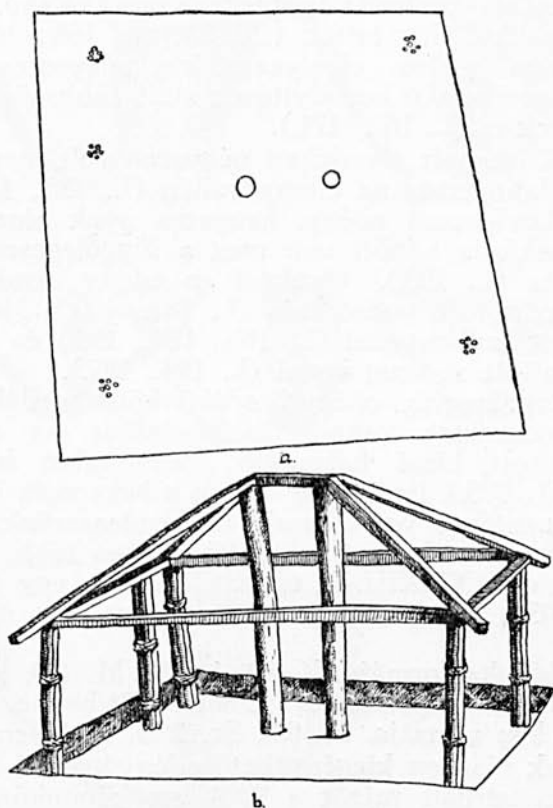

Abb. 4. kép.

302.), a XXXVIII. 18.-hoz három (L. 292., 316., 318.), a XXXVIII. 17.-hez kettő (L. 289., 310.), a XXXIX. 17.-hez négy (L. 290., 309., 315., 319.), a XXXIX. 8.-hoz egy (L. 305.), a XXXVIII. 3.-hoz egy (L. 324.), a XXXVIII. 8.-hoz egy (L. 286.), a XXXVIII. 7.-hez egy (L. 311.), XXXIX. 12.-hez egy (L. 323.), XXXIX. 10.-hez egy (L. 322.).

A szürke, jól iszapolt peremrészek közül a XXXVII. 7.-ből van egy (L. 261.); L. 136. típusú tálnak is van (5. 2.) egy töredéke (L. 251.). A XLI. 12. peremtípusból volt nyolc (L. 241., 232., 235., 246., 250.,

255., 257., 277.), a XLI. 11.-ből kettő (L. 230., 272.), a XL. 43.-ból kettő (L. 269., 267.), a XL. 12.-ből kettő (L. 258., 273.), a XLI. 10.-ből három (L. 236., 237., 264.), a XL. 45.-ből három (L. 228., 247., 249.), a XL. 26.-ből egy (L. 274.), a XL. 35.-ből egy (L. 233.), a XLI. 1.-ből egy (L. 248.), a XLI. 2.-ből egy (L. 285.), a XLI. 3.-ból egy (L. 229.), a XLI. 6.-ból egy (L. 276.).

A fültípusok közül a XXXV. 8.-ból van három (L. 221., 225., 227.), a XXXV. 7.-ből négy (L. 222., 223., 224., 226.).

A durva művű kerámiát leggyakrabban ékalakú, ferdén alkalmazott mélyítésekkel díszítették (12. 2.), (L. 168., 169., 172—174.); de vannak három sorban elhelyezett kis, négyzetes bemélyítések (L. 166.), vagy az ékalakú bemélyítések alatt többszörösen bekarcolt hullámvonaldíszek is (L. 167., 171.).

Szürke, jól iszapolt töredéken négyszer volt meg a besímített rácsminta; mindannyiszor az edény vállán (L. 188., 198., 199., 200.). Valószínűleg köcsögszerű edény, hengeres nyak részén, besímített függőleges vonalkázás között van meg a függőlegesen haladó besímített rácsminta (L. 193.). Gyakori az edény nyakán és vállán függőlegesen besímített vonalkázás (L. 187., 190.). Megvan az egy-szeres besímített hullámvonal (L. 185., 189., 195.) és a kissé hátrafelé dülő, besímített zeg-zug vonal (L. 194., 197.).

Egyik legérdekesebb edénytöredékünkön bordák közé foglalt, besímített háromszögek vannak (valószínűleg az edény vállán). Ez alatt besímített, kissé hátradülő szabálytalan hullámvonaldísz helyezkedik el (L. 183.). Itt is megvannak a bekarcolt, illetve bemélyített párhuzamosan futó vonaldíszek, de bordaszerűek. (L. 184., 191., 192.). A korábban hivatkozott solt-paléi telepen több, galléros edény töredéke került elő (XXXIII. 3., 6.; XXXIV. 4.); egy töredéket itt is találtunk (L. 203.), a teljes formát azonban még nem tudjuk rekonstruálni.

9. gödör. Méhkasformájú. K. 90, á. 120, M. 160, Á. 132 cm. Egy kiegészíthető durva iszapolású tál (L. 381.) volt benne, amelynek típusát az I. 8. sz. kép mutatja. M. 9,3, Sz. 26,5, F. 18 cm.

Másik, csak részben kiegészíthető edényünk (L. 380.), szemcsés iszapolású. Rekonstruált rajzát a 9. 4. sz. képünkön mutatjuk be. Szájátmérője 19 cm; tehát a nagyobb méretű edények közé tartozik.

Az edényaltípusok közül a XXXIX. 28.-ból három (L. 337., 341., 342.), a XXXIX. 9.-ből három (L. 338—340.), a 11. 27. sz. típusból egy (L. 336.), s a 11. 25. sz.-ből egy (L. 343.) van.

A szürke peremrészek közül a 11. 1. számú két példányban került elő (L. 344., 345.); van egy e típushoz tartozó, jól iszapolt piros cseréptöredék is (L. 353.). A 11. 3. típusból egy töredék (L. 349.), a 11. 4.-ből egy halványpiros töredék (L. 354.), s a 11. 5.-ből egy töredék (L. 348.) van.

A szemcsés iszapolású peremtöredékek közül, egy a 11. 23., egy a 11. 3. típusból való (L. 376., 355., 375.).

Az egészen durva edénytöredékek közül három, a XXXV. 10. típusú tálhoz tartozik (L. 374., 377., 378.).

Egy díszített töredéken (az edény vállrészén), besímított egyes hullámvonal (L. 360.) egy durva edénytöredéken többszörös, bekarcolt hullámvonal van (L. 373.). Egy nyaktöredéken, függőlegesen haladó besímítások vannak (L. 359.). Két töredéken a besímított részek, simán hagyottakkal váltakoznak (L. 362., 364.). Volt egy

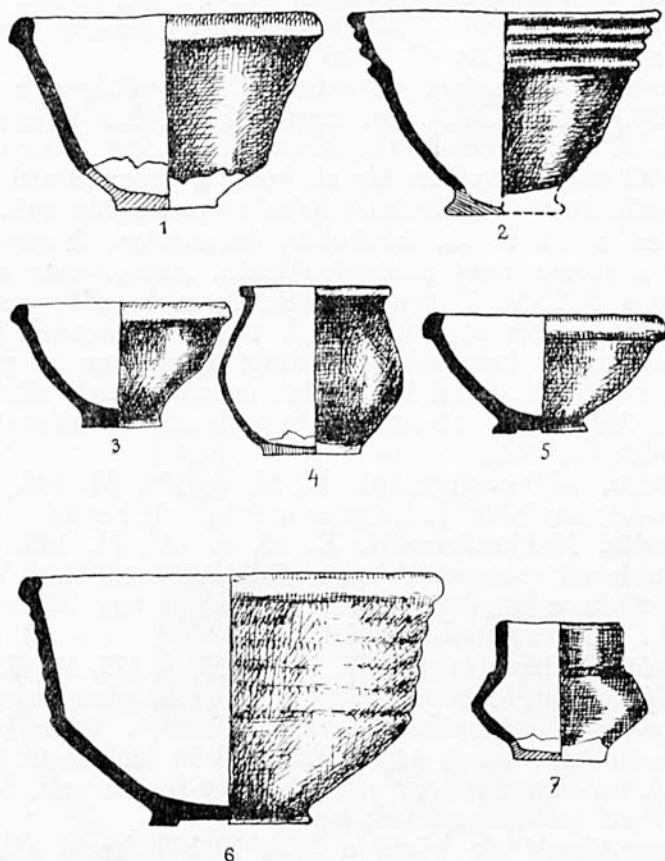

Abb. 5. kép.

XXXV. 8 típusú fülrész (L. 365.). Említenünk kell egy jól iszapolt, szürkesszínű edény aljából készült, csonkakúpformájú orsókarikát (L. 368.), s egy átfúrt lapos kődarabot (L. 366.).

10. gödör. Hengeres formájú. K. 90, M. 106, Á. 164 cm. Említésreméltó anyag nem volt benne.

11. gödör. Hengeres formájú. Körvonalai 90 cm. mélységben tűntek elő. Átmérője úgy itt, mint a 28 cm-rel mélyebben lévő fené-

ken 150 cm. Csak az agyagig mélyítették a gödröt, de nem termelték ki.

Ebből a gödörből való a II. 4. sz. durva edény; kissé nyomott formája szokatlan. M. 17.5, Sz. 15.3, F. 10.5 cm (L. 382.).

Másik kiegészíthető edényünk formáját és metszetét az 5. 6. sz. képünk mutatja (L. 387.). A nagyméretű tál szürke színű és jól iszapolt agyagból készült; égetése is jó. Külső felülete közvetlenül a perem alatt és az edénytest törésénél mélyen bordázott. Felületének a két bordázás közé eső részét, függőlegesen haladó besímitott vonalak díszítik. M. 24.5, Sz. 42, F. 15 cm.

Két, szürke színű, finom iszapolású, talpcsőtöredék is előkerült (L. 385., 386.). A XXXIX. 28. típusú fenékrészből egy (L. 384.), s egy a 11. 27. számúból is (L. 383.). Az L. 388. számú peremrész a XLI. 10.-től csak annyiban tér el, hogy a perem alatti részén, két borda és besímitott, függőlegesen haladó vonalkázás van.

Érdekes a 10. 3. sz. képünkön bemutatott korsószájtöredék. Kár, hogy a forma nem rekonstruálható. Annyi már ebből is kiténik, hogy a XXXV. 7. típusú fülek, ilyen korsóformához tartozhattak (L. 389.). Volt egy XXXV. 8. típusú fültöredék is (L. 393.).

Egy szemcsés iszapolású díszített töredéken a perem alatt, többszörös bekarcolt vonal fut körbe; ez alatt ferde ékalakú díszek vannak (L. 390.). Egy töredéken besímitott, szabálytalan zeg-zug vonal húzódik (L. 392.).

12. gödör. Méhkasformájú. K. 52, á. 124, M. 146, Á. 165 cm. Csupán egy-két kevésbbé jellegzetes cserép volt benne.

13. gödör. Méhkasformájú. K. 95, á. 135, M. 145, Á. 190 cm. Nem találtunk sok cserepet ebben a gödörben sem. Csak két XXXIX. 28. típusú szürke edényfenék (L. 414., 415.) és egy XXXV. 7. típusú edényfűl (L. 420.) érdemel említést.

14. gödör. Méhkasformájú. K. 70, á. 135, Á. 175, M. 175 cm. Északkeleti oldalán 60 cm-re bevált fülke volt. A hamuval kevert földben pirosra égett téglamorzsákat és vagy tűzhely-, vagy kemencealjul szolgáló 5—10 cm vastag, egyik, felületükön lesímitott téglarögöket találtunk. A lesímitott részek színe kormos-fekete volt. Sem ép, sem rekonstruálható edény nem volt benne.

A peremtöredékek közül a XLI. 10.-ből kettő (L. 426., 429.), a XL. 5.-ből egy (L. 432.), a XL. 6.-ból egy került elő (L. 433.). Ez utóbbi igen nagy méretű edény töredéke; a kihajló, vízszintes peremrész 3.5 cm széles, a szájmérete kb. 25—28 cm. Ehhez a típushoz tartozik a XL. 12. forma is, amelyből egy töredéket találtunk (L. 431.). Előkerült a XL. 18.-ből egy (L. 424.), a 11. 6.-ból egy (L. 425.), a 11. 12.-ből kettő (L. 423., 427.).

Egyetlen XXXVIII. 3. típusú fenékrészt találtunk (L. 434.).

Két fültöredék is került elő; az egyik XXXV. 3. (L. 437.), a másik XXXV. 8. típusú (L. 436.). Találtunk egy XXXIII. 3. típusú galéros edényhez tartozó töredéket is (L. 438.).

Egy díszített töredéken besímitott zeg-zug vonal (L. 440.), egy durva töredéken szabálytalan, bekarcolt hullámvonal volt.

Egy szürke peremtöredéken (L. 430.) függőleges vonalakkal besímitott részek, simán hagyottakkal váltakoztak, két töredék függőlegesen haladó kannelurákkal volt díszítve, ezek talán nem ebből a korszakból valók. Későbronzkori gödrök fordultak elő a telepen,

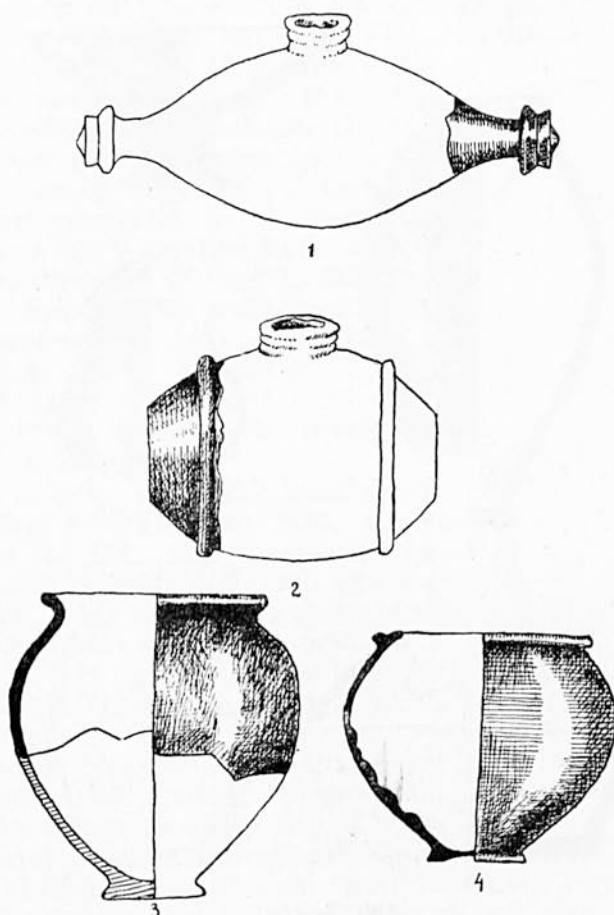

Abb. 6. kép.

de sohasem keveredtek a rómaikori anyaggal. Ez volna az egyetlen eset, amikor feltételezhetnénk, hogy a rómaikori gödrök ásásakor a későbronzkori gödör anyagát szétszórták (L. 442., 443.). Említhetünk még egy malomkő darabot (L. 445.) is.

15. gödör. Nem méhkasformájú. K. 90, á. 106, M. 125 cm. Említésre méltó cserépanyag nem volt benne.

16. gödör. Rombuszformájú, egyenletes aljú; 58 cm mély.

A benne talált cölöplyukak valószínűvé teszik, hogy vagy ház, vagy szárító volt. A gödör tulajdonképpen kettős; valamivel több, mint egyharmad része 10 cm-rel magasabban van. Pontos leírásukat, részletes tárgyalásuknál, a német szövegben adjuk. Az előkerült keramikai anyag elég változatos.

Két kiegészíthető edény is volt. Az egyik csonkakúpformájú

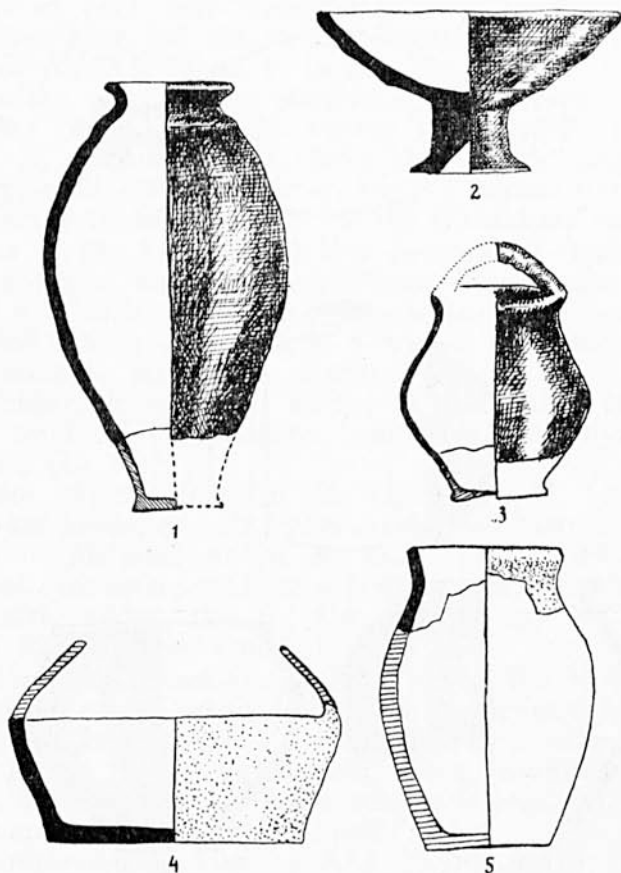

Abb. 7. kép.

tál, durva, rossz égetésű anyagból. Típusát az I. 8. sz. kép mutatja (L. 509.). M. 8,3, Sz. kb. 22, F. 13,5 cm.

A másik, szürke színű, jól iszapolt kis edény (L. 500.). Peremét a 17. gödörből előkerült, hasonló típusú csészéhez tartozó perem útmutatása alapján egészítettük ki. M. kb. 8, Sz. kb. 12, F. 3 cm. (I. 9.).

Két peremrész töredék XXXVIII. 16. típusú talpastálhoz tartozik (L. 465., 478.), egy a XXXVIII. 20. típusból (L. 482.) való. Előkerült a XL. 6.-ból egy (L. 496.), a XL. 25.-ből egy (L. 469.), a XL.

37.-ből egy (L. 467.), a XL. 45.-ből egy (L. 495.), a XL. 46.-ból egy (L. 493.), a XLI. 1.-ből egy (L. 483.), a XLI. 3.-ból egy (L. 489.), a XLI. 5.-ből egy (L. 494.), a XLI. 6.-ból egy (L. 488.), a XLI. 10.-ből négy (L. 472., 481., 491., 492.), a XL. 8.-ból egy (L. 468.) töredék. Új típusok a 11. 7. (L. 476.), a 11. 18. (L. 480.), a 11. 13. (L. 470.), a 11. 22. (L. 474., 479.) és a 11. 15. (L. 475.).

A fenékrészek közül három XXXIX. 23. (L. 504., 506., 508.), egy XXXIX. 28. (L. 502.) és egy XXXVIII. 18. típusú (L. 507.).

Egy füleskorsó két töredékén függőleges besímitások vannak (L. 454., 456.). Egy másik edény két töredékén (L. 450., 463.), a perem alatt, függőlegesen besímitott részek, simán hagyottakkal váltakoznak; ez alatt visszafelé hajló, besímitott zeg-zug dísz van. Visszafelé hajló besímitott zeg-zug dísz van az L. 453., 462. töredékeken is. Szabálytalan hullámvonal dísz volt két töredéken (L. 451., 462.), besímitott rácsminta három töredéken (L. 457., 461., 485.); ezek közül az L. 485 azért érdemel említést, mert XL. 46. típusú tálperemtöredék alatt van.

A durva edénytöredékek közül egyen (L. 460.) körömbenyomásos dísz, egyen hullámvonal (L. 459.), egyen pedig kis benyomott, négyzetalakú díszekből álló sor (L. 443.) van. Volt még egy halványpiros színű, edényaljból készült fél orsókarika (L. 448.), és két edényfül töredék. Az egyik XXXV. 8. (L. 452.), a másik XXXV. 7. (L. 447.) típusú.

17. gödör. Négyzög formájú. A jól megfigyelhető cölöplyukak bizonyítják, hogy e fölött is tetőszerkezet volt. Részletes tárgyalását a német szövegben adjuk. Középe táján teljesen szabálytalan fekvésű csecsemő csontvázat találtunk. Úgy látszott, hogy eredetileg zsugorítva, bal oldalára fektetve volt sírbatéve.

Az előkerült nagy mennyiségű keramikus anyagból figyelmet érdemel a teljesen rekonstruált 5. 3. sz. edény (L. 705.). M. 8.9, Sz. 17.2, F. 5 cm.

Érdekes táltöredékek típusát mutatja az 5. 1. sz. kép (L. 706., 707.). Eddig ismeretlen korsónyak töredék metszetét láthatjuk a 11. 21. sz. képen (L. 708.).

A XLI. 10. peremtípusból volt tíz (L. 595., 611., 616., 617., 592., 624., 580., 597., 586., s a 639. számú, amely halványpiros színű edényhez tartozott); a XLI. 1.-ből egy (L. 593.), a XLI. 12.-ből három (L. 575.,

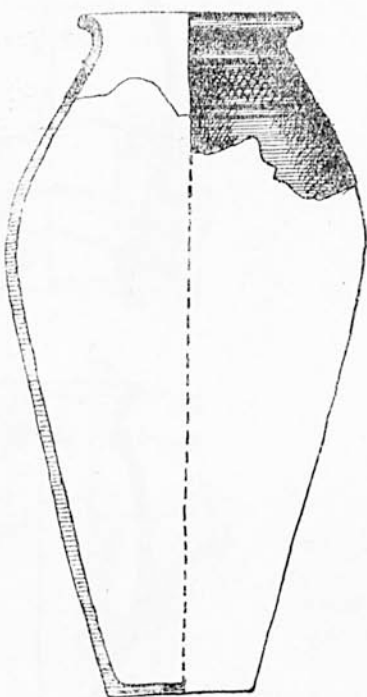

Abb. 8. kép.

578., 610.), a XLI. 11.-ből egy (L. 574.), a XL. 46.-ból egy (L. 609.), a XL. 45.-ből egy (L. 603.), a XL. 24.-ből egy (L. 619.), a XL. 23.-ból kettő (L. 627., 626.), a XL. 12.-ből egy (L. 590.), a XXXVII. 8.-ból egy (L. 640.), XL. 22.-ből egy (L. 621.), a XL. 13.-ból kettő (L. 600., 602.). Az eddig elő nem fordult típusok közül a 11. 19. sz., négy (L. 573.,

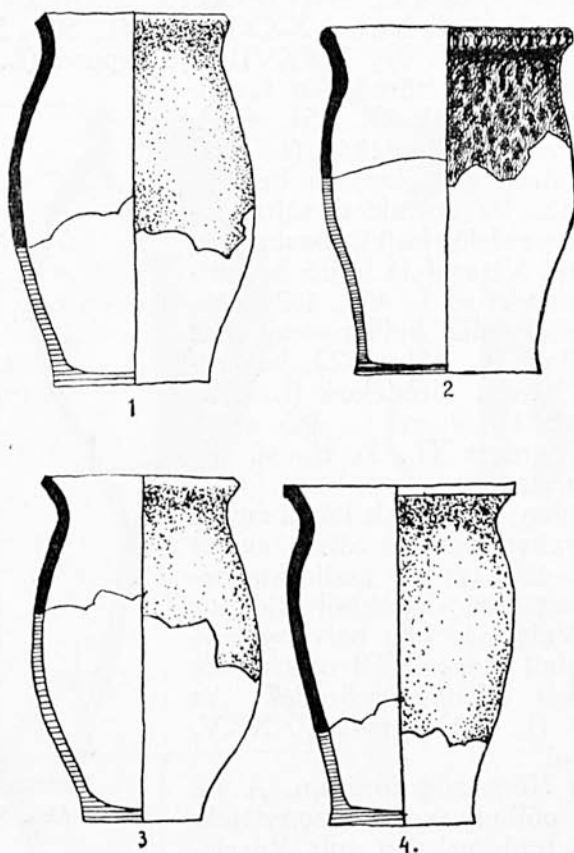

Abb. 9. kép.

583., 587., 607.), a 11. 12. egy (L. 579.), a 11. 17. két töredékkal volt képviselve (L. 596., 608.).

A fenéktípusok közül a XXXIX. 8.-ból volt öt (L. 554., 559., 562., 563., 570.), a XXXIX. 28.-ból egy (L. 564.), a XXXIX. 9.-ből négy (L. 556., 558., 565., 567.), a XXXVIII. 8.-ból öt (L. 560., 571., 561., 553., 569.), a XXXVIII. 18.-ból egy (L. 555.).

Tizenhat díszített edénytöredék vízszintesen bordázott (L. 643., 670., 673., 671., 657., 658., 664., 680., 641., 679., 656., 666., 677., 668., 661., 648.). Két töredéken a bordázás alatt, vagy fölött függőleges

irányú besímitások vannak (L. 661., 643.). Három töredéken besímitott zeg-zug vonal (L. 667., 672., 684.), egyen besímitott hátradőlt, szabálytalan hullámvonal volt (L. 645.). Egy szemcsésen iszapolt cseréptöredéket négyszeres bekarcolt hullámvonal díszített. Érdekes vonalvezetésű az L. 594. számú töredék hullámvonaldisze (14. 4.). Perem alatti, függőleges irányú, besímitás volt három töredéken (L. 636., 660., 675.). Függőlegesen besímitott edényrészek simán hagyottakkal váltakoznak két töredéken (L. 650., 653.). Egyen, ferdén haladó besímitások váltakoznak simán hagyott részekkel (L. 659., 13. 8. sz.). Hullámvonalas dísz alatt, négyszeresen körbefutó, párhuzamos vízszintes vonalak voltak egy töredéken (L. 682.); egyen,

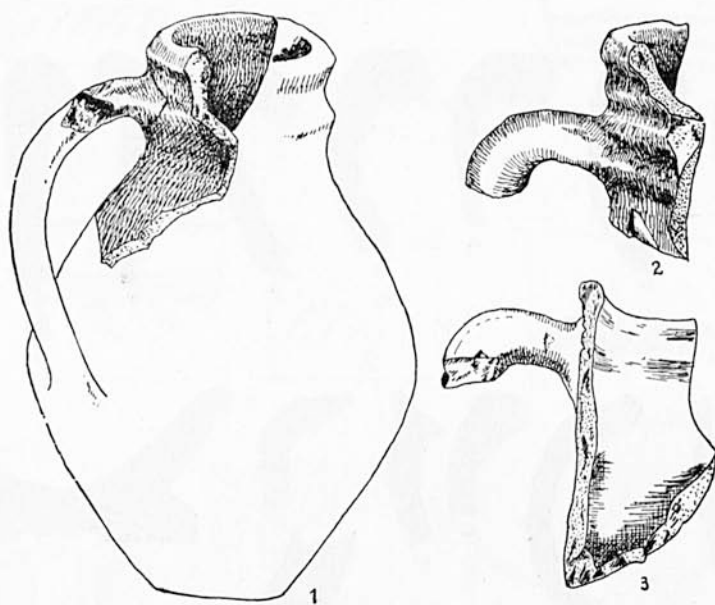

Abb. 10. kép.

a hullámvonal alatt egy kettős zeg-zug vonal volt (L. 642.). Rácsmintát találtunk hat töredéken, ezek közt egy (L. 637.) XLI. 10. típusú táltöredék (L. 665., 674., 633., 683., 681.). Egy peremtöredéken a rácsminta függőleges sáv irányában halad (L. 591., 13. 2.).

Edényfülek közül a XXXV. 8.-ból négy (L. 688., 690., 697., 686.), XXXV. 6.-ból egy (L. 691.), a XXXV. 7.-ből kettő fordult elő (L. 688., 689.). Volt két átfúrt edénytalp (L. 692., 693.). Egy halványpiros, jól iszapolt edénytöredéket három helyen fúrtak át (L. 685.).

A durva iszapolású, rossz égetésű töredékek közül egyet sem lehetett teljesen rekonstruálni. Egynek csak a pereme hiányzik (L. 534.). XXXIX. 26. típusú edényfenék töredék volt hét (L. 529., 530., 531., 525., 533., 526.); az 528. töredéken, közvetlenül a fenék fölött,

ujjbenyomásos dísz fut körbe; XXXIX. 27. típusú volt három (L. 523., 527., 524.).

A peremtöredékekből 11. 24. típusú kettő (L. 544., 545.), XXXVII. 3. egy (L. 535.), XXXVII. 13. kettő (L. 540., 549.),

Abb. 11. kép.

XXXVIII. 20. hat (L. 542., 544., 538., 547., 537., 546.), XXXVIII. 16. típusú töredék egy (L. 700.).

Egy díszített töredéken körbefutó, ötszörös, párhuzamos, vonaldísz van (L. 536.). Egy edényperem külső széle, ferdén rovátkolt bemélyítéssel volt díszítve; ugyanez a díszítés futott körül az edény nyakán is (L. 540.). Egy harmadik töredéken, a körbefutó párhuzamos vonalak alatt, ékalakú, ferdén benyomott díszek vannak (L. 551.).

18. gödör. Nem méhkasformájú; teljesen szabálytalan. Földjé-

ben téglamorzsákat találtunk. Cserépanyag nem sok volt. Legnagyobb mélysége 215, legnagyobb átmérője 330 cm.

A peremtöredékek közül a XL. 16.-ból volt egy (L. 719.), a XLI. 12.-ből kettő (L. 713., 716.), a 11. 18.-ból egy (L. 717.), a 11. 16.-ból

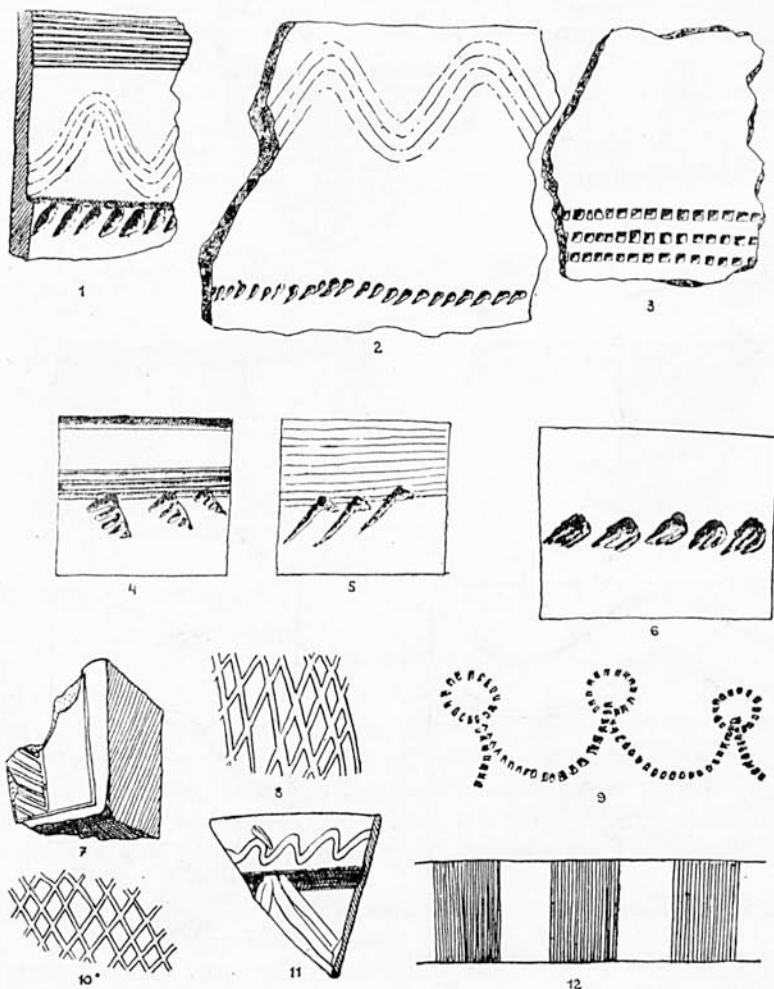

Abb. 12. kép.

egy (L. 711.); az utóbbin a perem alatt besímított függőleges vonalkázás futott körbe.

A fenéktípusok közül a XXXIX. 9.-ből három (L. 726., 727., 729.), a XXXIX. 17.-ből egy (L. 730.), a 11. 27.-ből egy (L. 728.), a XXXIX. 26.-ból egy (L. 731.) volt. Előkerült egy galléros edénytöredék is (L. 715.).

A fültípusok közül XXXV. 7. típusú volt egy (L. 710.). Találtunk egy közepén tagolt szalagfület is (L. 709.).

A díszített töredékek között van egy halványpiros (L. 724.) és egy bordázott, szürke színű (L. 732.).

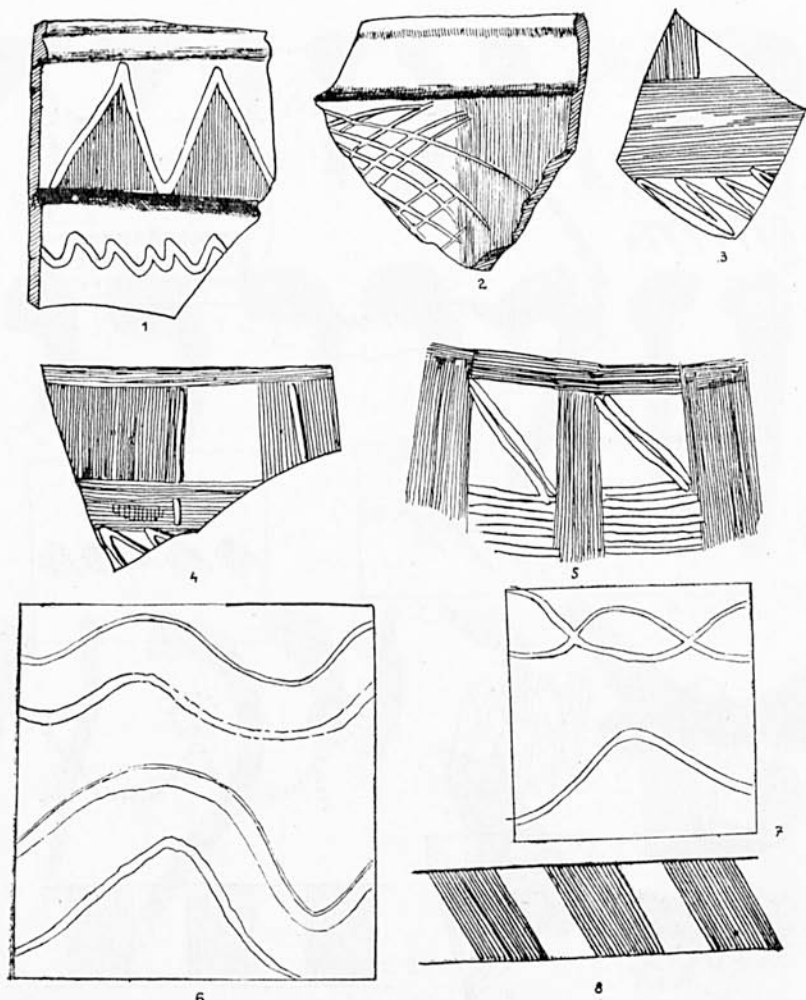

Abb. 13. kép.

19. gödör. A 17. gödör alá nyúlt. Méhkasformájú K. 40, á. 120, M. 126, Á. 142 cm. Az előkerült keramikus anyag rendkívül érdekes.

Egyik legszebb formánk a teljesen ki nem egészíthető IV. 3. sz. fülesbögre (L. 734.). M. 9,3, F. 9 cm. Feketén csillogó oldalán háromszögalakban elhelyezett, benyomott, lencseszerű díszítés van.

Csaknem teljesen ki tudtuk egészíteni a IV. 4. sz. nagy urnát,

csak a minden valószínűség szerint lapos fenék nincsen meg (L. 735.). Jelenlegi magassága 27.5, szájmérője 23.5 cm. Közvetlenül a nyakhajlás alatt 15 párhuzamosan haladó, bemélyített vonal, vastag sávot alkot. Az ez alatt lévő sávban egy-egy függőleges szalagfűl foglal helyet. A két fület összekötő egyenes irányára merőlegesen, egy-egy fenyőgalyhoz hasonló bemélyített dísz van. A galyat alkotó, függőleges egyenesről lefelé, mindkét oldalon ferdén haladó vonalak indulnak ki: a fenyőág tűi. Az ez alatt lévő öv magában foglalja az egész kihasasadó részt, amely ferdén haladó kannelurákkal van díszítve. A fenyőgalyszerű díszítések alatt, egy-egy kiugró bütyök van. Az edény igen jól iszapolt; égetése nem egyenletes; színe a szürkésbarnától a koromfeketéig váltakozik. Feketen csillogó mázzal volt bevonva.

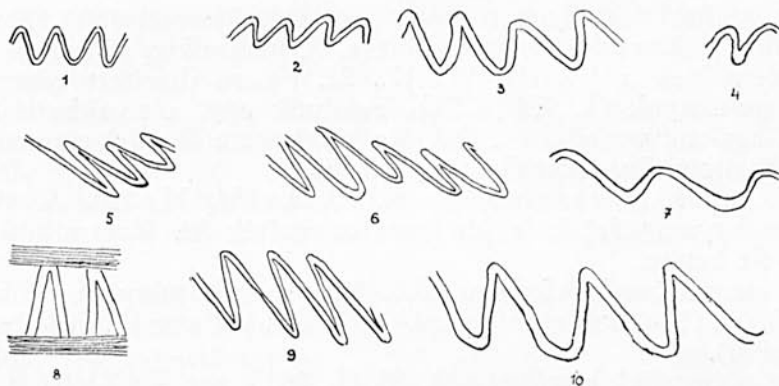

Abb. 14. kép.

Durva iszapolású, de elég jó égetésű, a IV. 5. sz. nagy edény (L. 733.). M. 38.6, Sz. 25, F. 15 cm. A vállán egymás mellett vízszintesen elhelyezett három bütyök díszíti. Halványpiros színű.

Előkerült egy hasonló típusú, de valamivel kisebb méretű edénynek az alsó fele is (L. 736.). Jelenlegi magassága 19.5, fenékátmérője 9.5 cm.

Még kisebb, de hasonló formájú edény összeállítása nem sikerült (L. 738., 739., 741., 743.). Négy töredék van belőle.

Vannak eddig ismeretlen formájú fülesbögre töredékek is; anyaguk olyan, mint a IV. 3. sz. bögréé (L. 740., 742., 744., 745.).

20. gödör. Méhkasformájú. K. 66, á. 182, M. 171, Á. 205 cm. Jellegzetes cserépanyag nem volt benne, csak különböző rendeltetésű vastárgyak, ú. n. vashorog (L. 1161., III. 8.), két kétágú visszahajlitott szög (sasszeg), (L. 1160., 1163., 1164., III. 9., 10.), két végén behajlitott vaskampó (L. 1162., III. 11.), vaspánt (L. 1159., III. 12.).

21. gödör. Teljesen szabálytalan, inkább ellipszis alakú. 170 cm. mélységben kezdődő, 43–45 cm széles padka két részre osztja.

Az egyik rész 250 cm-ig lenyúló, kb. 105 cm átmérőjű, szabálytalan hengerformájú, a másik 200 cm-ig lenyúló, 125 cm átmérőjű, hengerformájú. Mind a két gödörből kerültek elő emberi csontvázrészecskék, még a fenékről is. Valószínű, hogy a gödrök ásásakor bolygatták meg a gödörnél idősebb csontvázat. A harmadik ásonyomból került elő a IV. 2. sz. kis omfalosz csésze; füle valószínűleg még a sírba kerülés előtt letörött. M. 3.9, Sz. 8.5, cm. Jól iszapolt, foltosan égetett. Nem római kori; ellene szól ennek az omfalosz is (L. 945.).

22. gödör. Ellipszis alakú; hosszabb átmérője 103, rövidebb 60 cm; mélysége 127 cm. Közvetlen közelében 87 cm mélységben találtunk két egymásra helyezett, középen átfúrt, kerek örlökövet; anyaguk andezit. A mellettük talált vastárgyak (III. 12. típusú pántok) valószínűleg az elkorhadt forgatókaron voltak alkalmazva. A kövek átmérője 39–40 cm. (L. 949., 950.).

23. gödör. Szabályos téglalap formájú. Méretei 180×120; mélysége 140 cm. Agyagba volt lemélyítve. A keramikus anyagból figyelemet érdemelnek a XXXII. 11., 17., 22. típusú díszített cserepekkel egyező példányok (L. 751., 752.). Találunk egy, a nyakhajlásba bekarcolt, zeg-zug vonallal (L. 747.) és két bekarcolt párhuzamos vonalakkal díszített töredéket (L. 749., 750.) is.

24. gödör. Méhkasformájú. K. 60, á. 185, M. 120, Á. 193 cm. Csak az agyagig ásták le, de nem termelték ki. Keramikus anyag kevés volt benne.

A peremrészecskék közül a XLI. 12.-ből volt négy (L. 755., 756., 758., 760.), a 11. 6.-ból egy (L. 754.), a XL. 8.-ból egy (L. 763., halványpiros színű).

Az edényalakok közül egy 11. 25. (L. 765.), egy XXXVIII. 8. típusú (L. 764.). Van egy szürke edényhez tartozó talpcsőtöredék is (L. 768.).

Hullámvonalas díszű két (L. 771., 780.), párhuzamosan futó, többszörös vonalkázású egy töredék (L. 781.). Két egymáshoz tartozó töredéken rácsminta van, a mintát zsinégből készült hálóval nyomták a puha agyagba. A töredékek durva iszapolásúak és rossz égetésűek (L. 774., 775.). Találtunk egy átfúrt, szürke edényaljat (L. 766.) is.

25. gödör. Szabálytalan formájú és egyenetlen aljú. Körvonalai 69 cm mélyen bontakoztak ki. Mélysége 160 cm. Legnagyobb átmérője 433 és 443 cm.

Rekonstruálható edény kettő volt benne. Az egyik az 5. 5. sz. tál (L. 942.); szürke színű, jól iszapolt. M. 8.6, Sz. 16, F. 6.2 cm.

A másik az I. 6. sz. talpas tálcaska; durva iszapolású és rossz égetésű (L. 943.). M. 7.7, Sz. 13.5, talpátmérő 4.8 cm.

A peremrészecskék közül tíz XLI. 12. típusú. Ezek közül kettő halványpiros, jól iszapolt (L. 849., 850.), a többi szürke (L. 784., 841., 839., 803., 808., 801., 783., 829.). A XLI. 1.-ből volt hét (L. 802., 782., 786., 848., 809., 793., 789.), a 11. 24.-ből kettő (L. 846., 852.), a 11. 2.-ből kettő (L. 792., 823.), a XLI. 6.-ból egy (L. 797.), a 11. 12.-ből egy

(L. 796.), a XL. 24.-ből három (L. 794., 816., 817.), a XL. 41.-ből egy (L. 795.), a 11. 17.-ből kettő (L. 785., 822.), a XL. 37.-ből egy (L. 843.), a 11. 9.-ből kettő (L. 807., 821.), a XL. 13.-ból egy (L. 798.), a 11. 8.-ból négy (L. 800., 804., 838., 847.).

Két durva iszapolású edénytöredék (L. 908., 914.), hengeres edény darabja XXXVIII. 20. típusú peremtöredék volt hét (L. 902., 906., 907., 909., 910., 911., 913.). Egy töredék XXXVIII. 16. típusú (L. 912.) talpastál darabja, öt pedig a XXXVIII. 21. típusú (L. 905., 915., 916., 917., 918.).

Az edényaljak közül a XXXIX. 9.-ből van három (L. 853., 855., 871.), a XXXIX. 23.-ból öt (L. 856., 862., 863., 869., 870.), a XXXVIII. 18.-ből három (L. 854., 858., 865.), a XXXVIII. 17.-ből kettő (L. 859., 867.), a XXXIX. 26.-ból hét (L. 920–923., 926., 939., 941.), a XXXVIII. 21.-ből kettő (L. 924., 940.).

Négy szemcsés iszapolású korongon készült edénytöredékünk belső oldala hullámos felületű. E korszak eddigi leletei közt nem fordult elő (L. 932., 933., 935., 936.).

A szürke, jól iszapolt töredékek közül, a többnyire szabálytalan, besímitott hullámvonalas díszű volt a legtöbb (L. 891., 882., 880., 886., 890., 887., 893., 896., 892., 947.). Besímitott részek simán hagyottakkal váltakoznak három töredéken (L. 879., 894., 901.). Hullámvonal fölött elhelyezett, besímitott háromszög volt egy töredéken (L. 944.).

Nem rekonstruálható mai állapotában egy 4,5 cm magas edényke formája. Külső felülete erősen bordázott (L. 946.).

Nem rekonstruálható az L. 948. számú, kis szögletes edényke sem. Egyik oldalán bekarcolt, ferdén haladó párhuzamos vonalkázás van (12. 7. sz.).

Van két terra-sigillátát utánzó töredékünk is (L. 897., 898.); az egyik átfúrt.

Az edényfülek közül egy XXXV. 7. (L. 875.), négy XXXV. 8. típusú (L. 873., 874., 877., 878.).

26. gödör. Méhkasformájú. K. 87, á. 132, M. 162, Á. 148 cm. A II. 2. sz. képünkön bemutatott szemcsés iszapolású edényt (L. 964.), teljesen rekonstruáltuk. Kihajló peremét ferdén haladó bevágások díszítik. A perem alatt négyszeres hullámvonal van. Ez alatt ferde rovátkolás fut körbe. M. 22, Sz. 13, F. 7.2 cm.

Csak az alsó fele maradt meg, az L. 963. számú, XXXVI. 7. típusú edénynek. Fenékmérője 15 cm.

A szürke peremrészek közül a 11. 2.-ből volt egy (L. 953.), a XLI. 12.-ből egy (L. 951.), a XLI. 4.-ből egy (L. 952.).

A fenékrészek közül a XXXIX. 6.-ból egy (L. 960.), a XXXIX. 10.-ből egy (L. 959.) került elő.

A durva peremrészek közül a XXXVIII. 21.-ből volt három (L. 955., 957., 958.), a XXXVIII. 20.-ból kettő (L. 954., 956.).

A fenékrészek közül a XXXIX. 26.-ból egy (L. 961.) és a XXXIX. 24.-ból egy (L. 962.) került elő.

27. gödör. Méhkasformájú. K. 92, á. 117, M. 145, Á. 168 cm. A benne lévő föld keményen összetartó, szinte döngölt volt. Egyetlen lelete a IV. 6. sz., profilált talpú, nagy tál (L. 1122.). M. 22, Sz. 40, F. 13 cm. A korong nélkül készült tál, elég jó iszapolású, foltos égetésű, felülete csillogó. Pereme befelé hajlik.

28. gödör. Méhkasformájú. K. 86, á. 131, M. 156, Á. 146 cm. Említésre méltó lelet nem volt benne.

29. gödör. Szabálytalan négyszög alakú, inkább téglalaphoz hasonlít. Mélysége 210. cm. Fenék hossza 340, szélessége 186 cm. Teljesen rekonstruálható edény nem volt benne.

Van egy szemcsés iszapolású, igen szép díszítésű edényrész, amelyet a II. 13. sz. képünk mutat be (L. 985.).

A peremrészek közül a XL. 6.-ból van egy (L. 971.), a XL. 35.-ből egy (L. 972.), a 11. 14.-ből kettő (L. 967., 973.).

A fenékrészek közül a XXXIX. 23.-ból egy (L. 977.), a XXXIX. 12.-ből egy (L. 978.), XXXIX. 9.-ből egy (L. 979.), a XXXVIII. 17.-ből egy (L. 974.) került elő.

Találtunk egy kettősen tagolt kancsófül töredéket (L. 984.) is. Egy szürke edénytöredéken besímitott zeg-zug vonal volt (L. 978.).

30. gödör. Méhkasformájú, de falai félgömbhöz hasonlóan hajlanak, gondosan munkáltak. K. 88, á. 169, M. 176, Á. 180 cm. A gödör alján 3 cm vastag hamu és koromréteg volt. Említésre méltó leletet nem találtunk benne.

31. gödör. Méhkasformájú. K. 65, á. 129, M. 155, Á. 163 cm.

Érdekes lelete a 6. 2. sz. képen rekonstruált töredék (L. 1010.). A dunapentelei hordóformájú edényhez hasonló példány vége.

A szürke edénytöredékek közt a XXXVII. 10.-ból volt egy (L. 986.), a 11. 8.-ból egy (L. 991.).

A fenéktöredékek közül a XXXIX. 8.-ból öt (L. 994., 996., 997., 999., 1003.), a XXXIX. 9.-ből egy (L. 1004.), a XXXIX. 23.-ból egy (L. 995.), a 11. 27.-ből kettő (L. 993., 998.) volt. A XXXIX. 9.-ből van egy szemcsésen iszapolt példány is. Eddig ez az első (L. 1001.).

A durva peremtöredékek közül a XXXVIII. 20.-ból volt kettő (L. 988., 989.). Két szemcsésen iszapolt töredék belül bordázott felületű (L. 1005., 1008.). Egy finom töredéken besímitott zeg-zug díszítéshez hasonló formájú vonal (L. 1009.); három darabon durván bekarcolt hullámvonalas dísz volt (L. 990., 1006., 1007.).

32. gödör. Méhkasformájú. K. 65, á. 140, M. 180, Á. 185 cm. Említésre méltó lelet nem volt benne.

33. gödör. Méhkasformájú. K. 56, á. 148, M. 152, Á. 162. Említésre méltó lelet ebben sem volt.

34. gödör. Csonkakúpformájú; az agyagot nem termelték ki belőle. K. 62, M. 22. Átmérője fent 122, lent 100 cm. Említésre méltó anyag nem volt benne.

35. gödör. Méhkasformájú. K. 72, á. 116, M. 164, Á. 152 cm. A gödör földjében összeálló agyagsomókat találtunk; $\frac{1}{2}$ kg-os csomók is voltak; talán az edénygyártáshoz előkészített agyagból valók.

Volt egy teljesen rekonstruálható durva edény (II. 1.), M. 29.6, Sz. 20, F. 9.5 cm (L. 1020.).

Csak részben tudtuk rekonstruálni az L. 1019. számú durva edényt; jelenlegi magassága 20.5, fenéktátmérője 12 cm. A fenéktípusok közül a XXXIX. 8. típusból volt kettő (L. 1014., 1015.), a XXXVIII. 17.-ből egy (L. 1015.), a XXXIX. 10.-ből egy (L. 1016.); XXXV. 6. típusú fül egy volt (L. 1018.).

36. gödör. Méhkasformájú; döngöltnek látszó földdel volt kitöltve. K. 85, á. 96, M. 137, Á. 147 cm.

Egyetlen tál került belőle elő (L. 1021.). A korong nélkül készült tál, belül barnás fekete, kívül téglavörös, barna foltokkal. Pereme befelé hajlik. M. 9.2, Sz. 22, F. 8 cm. (IV. 1.).

37. gödör. Méhkasformájú. K. 72, á. 146, M. 170, Á. 220 cm.

Egyetlen kiegészíthető edénye a II. 9. sz. kis fedő (L. 1077.). M. 4.5, Sz. 7.5, talpátmérő 2.5 cm. Durva, rossz iszapolású agyagból készült.

Részben egészítettük ki az L. 1055. számú edényt. (5. kép. 7.). Sz. 9.2, jelenlegi magassága 8 cm.

Nem lehetett teljesen rekonstruálni az L. 1120. számú éles törésű tálat; csak rajzban egészítettük ki (5. kép. 1.). M. 11, Sz. 23 cm. Rajzban teljesen rekonstruáltuk az L. 1078. sz. durva edényt (7. 5.).

A peremrészek közül a 11. 2. típusból van egy (L. 1037.), a 11. 8.-ból három (L. 1024., 1033., 1042.). Két új táltípus említhetünk; az egyik a 11. 10. (L. 1038.), a másik a 11. 11. (L. 1027.). A XL. 24.-ből volt egy (L. 1029.), a 11. 3.-ból kettő (L. 1025., 1030.), a 11. 4.-ből egy (L. 1034.), a XL. 21.-ből egy (L. 1028.), a XLI. 1.-ből egy (L. 1023.), a XLI. 11.-ből egy (L. 1035.), a XL. 38.-ból egy (L. 1046.).

Egyik legérdekesebb darab az L. 1039. számú szürke, kissé szemcsésen iszapolt korsónyak. Töredékéből megállapítható, hogy a húnkorszaki korsók egyik főtípusának teljesen megfelel (10. 1.).

A fenéktípusok közül, a XXXIX. 9.-ből van három (L. 1048., 1052., 1059.), a XXXIX. 23.-ból egy (L. 1049.), a XXXIX. 28.-ból egy (L. 1056.), a XXXIX. 13.-ból egy (L. 1060.), a XXXVIII. 18.-ból három (L. 1054., 1053., 1050.), a XXXVIII. 1.-ből három (L. 1051., 1057., 1058.).

Az L. 1069. számú szürke edénytöredékek, hordóformájú edény részei (6. 1.).

A díszített töredékek közül besímított, hullámvonalas díszű volt egy (L. 1065.). Besímított függőleges vonalkázás, simán hagyottakkal váltakozik egy töredéken (L. 1064.). Besímított rácsminta van az L. 1063. számú cserépen. Egyetlen durva töredéken találtunk hullámvonalas dísz (L. 1090.).

Előkerült egy edényfenékből készült orsókarika (L. 1075.) és egynek a töredéke (L. 1074.).

Az edényfülek közül a XXXV. 1.-ből van egy (L. 1072.), a XXXV. 3.-ból egy (L. 1071.), a XXXV. 8.-ból egy (L. 1070.). Találtunk még fenőkö töredéket (L. 1076.) és terméskő darabot (L. 1073.) is.

38. gödör. Szabálytalan, inkább ellipszis formájú. K. 60, M. 170, hosszabb átmérő 320, rövidebb 220 cm.

A keramikus anyagból figyelmet érdemel a 10. 2. korszáj töredék (L. 1093.), és a durva iszapolású 11. 10. típusú edénytöredék (L. 1098.).

A díszített töredékek között legérdekesebb az a szemcsés iszapolású (I. 7.) edényrész, amelyen két, párhuzamos vonalakkal álló, sáv között, benyomott félhold alakú díszek vannak (L. 1121.). Besímitott függőleges vonalkázás díszít négy töredéket (L. 1111., 1116., 1118., 1119.). Zeg-zug vonal van két töredéken (L. 1113., 1117.).

Fültípusok közül egy XXXV. 6.-ból (L. 1107.), kettő XXXV. 8. típusból való (L. 1106., 1108.).

A gödrökön kívül, de a telepen húzott kutatóárkokból is kerültek elő keramikus emlékek. A 8. képen mutatjuk be a rajzban rekonstruált nagy méretű edényt, amelynek vállát besímitott rácsminta díszíti (L. 1135.). Szájátmérője 18 cm.

Másik figyelemre méltó szemcsés iszapolású töredékünket a II. 11. számú képünk mutatja (L. 1147.). Díszítése érdekes.

Hasonló ékalakú benyomásokkal díszített töredékünk van még négy (L. 1132., 1144., 1145., 1157.); eggyen az ékalakú díszítés fölött, több párhuzamos vonal fut (L. 1146.). Többszörös bekarcolt hullámvonal dísz van az L. 1148. számú, szemcsés iszapolású töredéken. Bekarcolt zeg-zug vonalas díszítésű az L. 1154. számú töredék.

Van edényfenékből készült orsókarika (L. 1158.) is. Egy XL. 8. típusú peremtöredéken besímitott rácsminta van (L. 1127.).

Megemlítjük még a III. 14. sz. durva iszapolású kis, edényt (L. 1166a.), a két kettős csontakúp alakú orsókarikát (L. 1167a., 1168a.), a lapos orsókarikát (L. 1169a.), a két csontárat (L. 1170a., 1171a.), és a kerekátmetszetű bronzhuzalból készült, nyitott karikát (L. 1172a.).

Az ásatás eredményeinek összefoglalását a közleményt követő németnyelvű részben adjuk.

Párducz Mihály.